

MATANAEV

Ročník V.

21. 4. 2024

Číslo: 20

ŠTVRTÁ VEĽKONOČNÁ NEDEĽA

R.: Kameň, čo stavitelia zavrhli, stal sa kameňom uholným.

In 10, 11 - 18

Ježiš povedal: „Ja som dobrý pastier. Dobrý pastier položí svoj život za ovce. Nájomník a ten, čo nie je pastierom a ovce nie sú jeho, opúšťa ovce a uteká, keď vidí prichádzať vlka, a vlk ich trhá a rozháňa. Ved' je nádenník a nezáleží mu na ovciach.

Ja som dobrý pastier. Poznám svoje a moje poznajú mňa, ako mňa pozná Otec a ja poznám Otca. Aj svoj život položím za ovce.

Mám aj iné ovce, ktoré nie sú z tohoto ovčince. Aj tie musím priviesť a budú počuť môj hlas; a bude jedno stádo a jeden pastier.

Otec ma preto miluje, že ja dávam svoj život, a zasa si ho vezmem. Nik mi ho neberie, ja ho dávam sám od seba. Mám moc dať ho a mám moc zasa si ho vziať. Taký príkaz som dostal od môjho Otca.“

Dnes máme pred sebou malú časť z komplexnej Ježišovej reči v 10. kapitole Jánovho evanjelia. Ježiš tu na prezentáciu svojej osoby používa viaceré metafory. V tej dnešnej časti hovorí, že je „dobrý pastier.“ Venujme sa teda bližšie tomuto obrazu a najmä tomu, čo môže v tejto súvislosti vyjadrovať prívlastok „dobrý“.

Grécky text Jánovho evanjelia na tomto mieste používa výraz *ho poimen ho kalos* a prídavné meno je možné preložiť viacerými spôsobmi. V srdci tohto výrazu stojí myšlienka, že opisovaný podmet spĺňa vysoké štandardy alebo požiadavky čo sa týka vzhľadu, druhu alebo kvality.

Často teda *kalos* znamená pekný, krásny. Aj my niekedy povieme o osobe, že je krásna, ale nemáme pri tom na mysli jej vonkajšiu krásu, ale krásu, ktorá sa týka celého bytia tejto osoby. Ježiš akoby chcel vyšpecifikovať v čom spočívajú vysoké štandardy a požiadavky na to, aby sa pastier mohol nazvať krásnym/dobrym, pričom zároveň otáča štandardné ponímanie vzťahu medzi pastierom a svojím stádom.

Ak by sme mali spontánne vyjadriť aké kvality by mal mať pastier, ktorého by sme nazvali krásny či dobrý, iste by sme povedali, že by sa mal o svoje ovce príkladne starať, nachádzať im dobré pastviská, zabezpečiť im primerané podmienky na rast, adekvátne liečiť prípadné ochorenia a zranenia, ochrániť pred nebezpečenstvami a pod. (asi by sme veľmi neočakávali, aby sa kvôli ovciam nechal zabiť). To všetko však v konečnom dôsledku pastier robí, aby mal z oviec úžitok – aby mu dali dobré mlieko, dobrú vlnu a aj dobré mäso; ovce nepatria k zvieratám, ktoré sa chovajú na krásu.

Spomenutý zvrät nastáva práve tu. Punc, ktorý identifikuje pastiera ako krásneho/dobrého spočíva v tom, že je to on, kto dáva život pre ovce a nie opačne. Štandardne ovca dáva svoj život (resp. sa jej berie), slúži pastierovi, aby sa pastier mal lepšie – ovca slúži pastierovi a nie pastier ovci.

Skutočný charakter tohto vzťahu sa odhalí práve vtedy, keď sa položí otázka o položení života: V konečnom dôsledku, je to ovca, ktorá má položiť život za pastiera alebo pastier za ovce? Je pravda, že ak od krásneho/dobrého pastiera očakávame aj to, aby ovce chránil, zahrňa to, aby bol ochotný riskovať aj život pre ovce, lebo ovce predstavujú istú hodnotu. Ale to len do istej miery.

Ak otázku vybičujeme do miery absolútnej, teda kto má za koho položiť život a teda kto komu slúži, vzťahy sú jasné. Podľa Ježišovej perspektívy pastier dáva život za ovce, a teda pastier slúži ovciam, pastier je tu pre dobro oviec a nie opačne. Ježiš je pastier, v ktorom sa odráža krásna Božia tvár, lebo je tu on preto, aby dával ovciam život a nie, aby ovce slúžili jeho prospechu; veď on hovorí aj: „Ja som chlieb života“ a chlieb predsa slúži človeku, aby sa ním živil.

Každý z nás je vtiahnutý do tohto podobenstva ako ovca povolaná pýtať sa na svoje puto k pastierovi. Puto, ktoré je tvorené načúvaním a poznávaním a ktorého účelom je živý a účinný vzťah s pastierom Ježišom Kristom a v dôsledku toho účasť na vzťahu medzi Otcom a Synom.

Ježišov pohľad sa ale nezastaví u „malého stáda“ putujúcej komunity mužov a žien, ktorí ho nasledujú, ale obracia sa aj na ovce, ktoré za ním doteraz nešli: „Mám aj iné ovce, ktoré nie sú z tohto ovčince. Aj tie musím priviesť a budú počuť môj hlas; a bude jedno stádo a jeden pastier.“ Keď to hovorí, myslí na všetkých ľudí, ktorých pritiahne k sebe, až bude vyvýšený na kríži a potom v nebi u Otca.

Jeho poslaním bude „zhromaždiť v jedno rozptýlené Božie deti“ čo sa však stane prekvapivým spôsobom: tento pastier univerza, jediný pastier cirkvi rozptýlenej po celej zemi sa ukáže byť zabitým baránkom, ktorý položil vlastný život a preto bol vyvýšený a oslávený Otcom. V tomto úryvku evanjelia sa Ježiš určite zjavuje ako pastier našich životov. Ale vyplýva z neho aj jedna kľúčová otázka pre všetkých pastierov cirkvi: vykonávajú svoju službu ako zamestnanci, alebo ako ľudia dávajúci s láskou svoj život pre spoločenstvo, ktoré im je zverené? Totiž vždy je tu možnosť, aby sa pastier stal nádenníkom, prípadne aby ho ovce jeho stáda prestali úplne zaujímať.

Nezabudnime ale, že ak nejaký pastier začne vykonávať svoju službu ako najatý za mzdu a žije spôsobom, ktorý odporuje jeho zmýšľaniu, postupne začne zmýšľať podľa toho, ako žije: ocitne sa teda v akomsi smutnom bludnom kruhu. A to by bolo príčinou veľkej skazy tak pre pastierov, ako aj pre ovce.